

ארחות חיים

נשים בקריאת שמע

למדנו שנשים פטורות מ'מצות עשה שהזמן גרמא'.

מצות קריאת שמע היא מצות עשה שהזמן גרמא, כי היא מצוה שתלויה בזמן. ישנה מצות קריאת שמע של שחרית שזמנה ביום בלבד, ומצות קריאת שמע של ערבית שזמנה בלילה בלבד. ולכן אנחנו הבנות פטורות מלקיים מצוה זו ולקרוא בכל יום את קריאת שמע פעמיים, בבוקר ובערב.

אולם, למרות שאנחנו פטורות מקיום מצות קריאת שמע, כיון שבקריאת שמע אנחנו מקיימות כמה דברים חשובים, אנחנו מייחדות את ה' ומקבלות על עצמנו עול מלכות שמים, חשוב שגם אנחנו נקרא את קריאת שמע גם אם אנו פטורות. מעבר לכך שגם במצוות שאנחנו פטורות מקיומן, עדיין אנחנו מקבלות שכר על עשייתן וקיומן גם מקרב אותנו לה' ומוסיף לנו יראת שמים.

נקיות בקריאת שמע

כאשר אנחנו מקיימים מצוה, מברכים ברכות או לומדים תורה, לא די בכך שאנחנו צריכים לקיים אותם כשגופנו נקי, אלא עלינו להיזהר שהמקום סביבנו יהיה נקי גם כן.

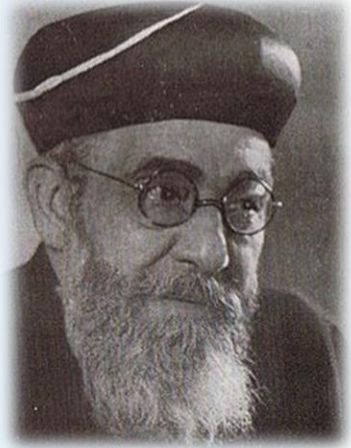
לכן, כשאנו מקיימים את מצות קריאת שמע עלינו לשים לב שאנחנו נמצאים במקום נקי. כאשר אנחנו מתפללים בבית הכנסת או בכיתה, מקומות אלה הם לרוב נקיים ואין לנו צורך לחשוש בזמן שאנחנו קוראים קריאת שמע ולבדוק אם יש סביבנו לכלוך. אך כשאנחנו בטיול למשל ומתפללים וקוראים קריאת שמע בשטח, פעמים רבות יכולים להימצא בקרבתנו פחי אשפה, צואה של בעלי חיים או מבני שירותים שיוצא מהם ריח רע. במקרה כזה, נתרחק מהמקום הלא נקי או שיש בו ריח רע, ורק כאשר נמצא מקום נקי נתפלל ונקרא קריאת שמע.

חיוב מצות תפילין

בהלכות ציצית למדנו שנהוג לנשק את הציצית בזמן קריאת פרשת ציצית – הפרשה השלישית של קריאת שמע, כדי שהמצוה תהיה חביבה עלינו.

בדומה לכך, מנהג טוב אך לא חובה, כשאנחנו קוראים קריאת שמע כשתפילין מונחות עלינו, כאשר אנחנו קוראים את הפסוק 'וקשרתם לאות על ידך' ניגע עם ידנו בתפילין של יד וננשק אותה, וכאשר אנחנו קוראים את הפסוק 'והיו לטוטפות בין עיניך' ניגע בידנו בתפילין של ראש וננשק אותה, הן בפרשה הראשונה והן בפרשה השניה, כדי לחבב עלינו את מצות התפילין.

דמויות מוזפת

הרב בן ציון מאיר חי עוזיאל זצ"ל (ויקיפדיה)

הרב בן ציון מאיר חי עוזיאל

זצ"ל

ה'ראשון לציון' (כינוי לרב הראשי הספרדי) והרב הראשי הספרדי הראשון של מדינת ישראל, לאחר הקמתה.

התפרסם באהבת ישראל וארץ ישראל והיה פעיל בענייני הקהילה ובפעולות ציוניות ופעל לשיפור מעמד וחינוך הספרדים. כיהן כנשיא תנועת 'המזרחי' של הציונות הדתית, בארץ.

מספריו, שאלות ותשובות (שו"ת) 'משפטי עוזיאל' הכולל תשובות רבות בהלכה בנושאים אקטואליים, בכל חלקי השולחן ערוך.

לאורם נלך

קריאת שמע עם הציבור

במצות קריאת שמע אנחנו מייחדים את ה' ומקבלים עלינו עול מלכות שמים ועול מצוות. ולכן כאשר אנחנו נמצאים בבית הכנסת והציבור קורא קריאת שמע, חשוב מאוד שניח את ידנו על העיניים ונקרא עימהם לפחות את פסוק 'שמע ישראל' ו'ברוך, שם' כדי שלא יראה חלילה כאילו אנחנו לא רוצים לקבל עלינו עול מלכות שמים.

אם כבר התפללנו וקראנו קריאת שמע, או שעדיין לא קראנו את שמע ואנחנו בתפילה במקום שמותר להפסיק, למשל לפני פסוקי דזמרה כשעדיין לא בירכנו את ברכת 'ברוך שאמר', רצוי שנקרא את כל קריאת שמע ולא רק את הפסוק הראשון בלבד. אבל אם אנחנו במקום שאנחנו לא יכולים להפסיק בתפילה, כדוגמת אמצע פסוקי דזמרה או אמצע ברכות קריאת שמע, במקרה זה נניח את ידנו על העיניים, כדי שנראה שאנחנו משתתפים עם הציבור בקבלת עול מלכות שמים, אך בפועל לא נאמר את הפסוק עצמו רק נקשיב למה שהציבור אומר, ולאחר מכן נמשיך בתפילה.

ספק בקריאת שמע

האם קרה לכם פעם ש'חלמתם' או מחשבות התרוצצו בראשכם וזה הסיח את דעתכם ואתם לא זוכרים בדיוק אם קראתם את קריאת שמע כסדר או לא? אם שמנו לב שכאשר לא היינו מרוכזים דילגנו על פסוק אחד, עלינו לחזור ולומר את אותו פסוק שדילגנו עליו. אבל אם אנחנו לא זוכרים היכן טעינו באותה פרשה, ומאיזה פסוק איבדנו את הריכוז, עלינו לחזור לתחילת אותה פרשה. ואם היינו מאוד לא מרוכזים שאנחנו אפילו לא זוכרים באיזו פרשה אנחנו, נחזור לתחילת קריאת שמע מהפסוק 'ואהבת את ה' אלוהיך' ונמשיך כסדר.

פעמים קורה, שאנחנו שמים לב לכך שאמרנו את המילים 'וכתבתם על מזוזות ביתך ובשעריך', אך כיון שמילים אלו מופיעות הן בפרשה הראשונה והן בפרשה השניה, אנחנו מסופקים באיזו פרשה אנחנו. במקרה זה, אנחנו צריכים לחזור לסוף פרשה ראשונה בה מופיע פסוק זה ולהמשיך כסדר. יוצא מכלל זה, אם שמנו לב שגם המשכנו ואמרנו את המילים 'למען ירבו ימיכם' או שהחזן עצמו נמצא בפסוק זה בפרשה השניה. בשני המקרים האלה יש להניח שאנחנו נמצאים בפרשה השניה (כי לרוב קצב הקריאה שלנו דומה לזה של החזן), ולכן נמשיך לקרוא משם כסדר ולא נצטרך לחזור לסוף הפרשה הראשונה.

קבלת עול מלכות שמים

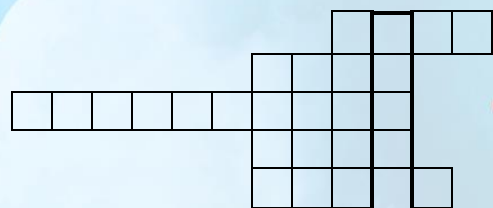
משמעות המושג 'עול מלכות שמים' היא, שה' (שמקום מושבו בשמים כמו שכתוב בפסוק "השמים – שמים לה", וְהָאָרֶץ נְתַן לִבְנֵי אָדָם" (תהילים קטו, טז). כמובן זה רק דימוי, כי ה' נמצא בכל מקום, בשמים ובארץ) הוא המולך היחיד בשמים ובארץ, ולא אנחנו בני האדם, אלא מעלינו ניצבת מלכות ה'.

קבלת מלכות ה' היא הסיבה לכך שאנחנו מקיימים את המצוות, כי כאשר אנחנו מקבלים את מלכות ה', אנחנו מקבלים עלינו גם את ציוויי – שהן המצוות.

בכל יום בקריאת שמע אנחנו מקבלים עלינו את מלכות ה', כדי שנזכור ולא נשכח תובנה חשובה זו.

שאלות חזרה

1. פטורות מקריאת שמע.
2. השמים ___ לה'.
3. כינוי לרב הראשי הספרדי.
4. אסור לברך ליד פחים אלה.
5. עול ___ שמים.

(אם פתרתם נכון, קיבלתם את המילה 'ישראל' בטור המודגש)

